

Fiul bucataresei - BASTIONUL

Autor: Marius Oprea

"- Si cand a decedat soacra dumneavoastra?

- Acum vreo 11-12 ani.

Ce functie avea, cu ce s-a ocupat?

- A fost bucatareasa.

-Toata viata?

- Da."

...dupa o lunga pauza meditativa, batrana doamna murmurata cateva cuvinte, vorbind parca numai pentru sine: "Am facut o prostie mare. .. Bucuresti mi-a trebuit! Eu am facut prostia. Eu l-am convins pe sotul meu sa mergem in Bucuresti"... Era in 6 mai 2001, se intampla undeva in Brasov, in cartierul de vile vechi din spatele Cinematografului Patria. Stejarel Olaru, colegul si bunul meu prieten, era in pantaloni scurti si sandale. Totusi, printr-o fericita intamplare a istoriei, doamna Elisabeta Aranici, fosta Gall, pensionara, 78 de ani, sotia fostului colonel de securitate Pavel Aranici, l-a primit in casa si i-a povestit.

Aceasta a fost ultima piesa in reconstituirea, atata cat s-a putut de fidela, a destinului unui fost coordonator al actiunilor operative ale Securitatii impotriva asa-zisilor "banditi" din munti. Practic, intamplarea ne-a scos in cale, lui Stejarel si mie, posibilitatea de a investiga avaturile prin care a trecut inaltul functionar al Securitatii de la momentul in care intra in miscarea comunista de tineret din ilegalitate si pana la caderea in dizgratie, in anii national-comunismului. "Caci ce e viata, daca nu o oglinda sparta", cum spuneam noi, comentand veseli ca am intrat in viata unui om cu sandalele istoriei, democratiei si literaturii?

Dar sa va spun cum am ajuns in acea zi de 6 mai 2001 in aceasta poveste. Intamplarea a facut deci sa vedem un dosar de verificare din arhiva Comitetului Municipal de partid Brasov, in care se face o foarte scurta trecere in revista a trecutului tovarasului Aranici Pavel, nascut in 16 aprilie 1904, la Satu Mare. Numele nu reprezenta (pentru noi doi, pe atunci tineri "in arsita verii") tocmai o necunoscuta. Stiam ca Aranici comandase Serviciul "Bande" din cadrul Securitatii si aveam in copie o serie de sinteze privind activitatea acestui serviciu in perioada 1952-1953, semnate de el. Era cald, desi era mai. Am dat cateva telefoane. Stejarel isi facuse un ceai Lipton de fructe. Vorbeam, vorbeam, in vreme ce il vedeam pe el cum mesteca mai intai alene in ceasca si apoi striveste plicul. Cam cand colegul meu isi termina ceaiul, am reusit sa-l conving pe directorul de la Romradiatoare, fosta Uzina de Cabluri si Radiatoare, fosta glorie a economiei noastre socialiste si de tranzitie, sa putem face o copie a dosarului fostului magazioner Aranici. N-am stat pe

ganduri atunci cand omul a spus: "Sa vina acum". Stejarel a luat ultima inghititura de ceai, si-a incheiat sandalele si a iesit pe usa.

Apoi am luat la rand tot ce stiam, din documente sau din ce se publicase, despre acest om care a coordonat toate actiunile de "curatire" a Romaniei de "banditi": de la impuscarea tinerilor din Spermezeu, despre care am scris pana acum, la toate executiile sumare facute de Securitate in acei ani si la tot ce s-a intreprins impotriva rezistentei armate impotriva comunismului. Cand Stejarel s-a intors cu o copie dupa dosarul sau de cadre, am stiut ca acesta era omul. Cum il puteam gasi? Atunci am avut ideea sa cautam in cartea de telefon. Am aflat deci, sunand la familia Aranici, la capatul firului fiind o batrana amabila, ca Aranici murise in 1995. Doamna Elisabeta, o batrana subtire cu parul vopsit roscat, infundata intr-un fotoliu care parea sa o faca si mai mica si inconjurata afectuos de doua pisici grase, a fost de acord sa povesteasca despre sotul sau. Despre "fiul bucataresei", cum l-a numit de cateva ori, sau despre cel pe care noi il stiam drept inspiratorul unora dintre cele mai tulburatoare orori comise de Securitate.

Pavel Aranici nu si-a cunoscut vreodata tatal. Mama sa, Iuliana, a fost "de profesie servitoare" la Satu Mare, cum releva un act scolar al unicului ei fiu. Dupa care a lucrat ca bucatareasa mai intai intr-un restaurant din Oradea, apoi intr-altul la Cluj. O femeie autoritara, care i-a dictat fiului actiunile chiar si multa vreme dupa casatoria lui cu Elisabeta. Poate de aceea, batrana cufundata in acel fotoliu si inconjurata de afectiunea pisicilor nu s-a sfiit sa ne vorbeasca cu dragoste, dar si cu naduf despre sotul ei, despre "fiul bucataresei", ajuns colonel de Securitate.

Despre istoria maririi si decaderii lui, despre care cred ca trebuie stiuta, chiar daca, dupa acte si aparente, este povestea unui magazinier de la Romradiatoare Brasov. Caci in magazia sa stau bine infasurate in hartie maronie si vaselina atat istoria, cat si moartea.

Iuliana Aranici, desi bucatareasa, nu avea infatisarea unei doamne grase in halat alb patat de grasimi. Bruneta, cu niste frumoasi ochi verzi care transmiteau multa hotarare, nu avea, de fapt, nimic dintr-o bucatareasa.

Poate si de aceea domnul Szabo, patronul restaurantului Huszar, isi cam pierduse mintile, aducandu-i odata un buchetel de viorele care si-a gasit locul in mirosul de gulas ce plutea in bucataria restaurantului, intr-un paharel pentru palinca. Din acest buchetel se nastea, un an si jumătate mai tarziu, un baietel. Bebelusul a fost dus la Biserica cu Luna din Piata Sfantul Ladislau si a primit numele de Pavel, dat chiar de catre domnul Szabo, care insa nu a recunoscut copilul - avea deja doua fete si un baiat, o sotie banuitoare si o reputatie de aparat. Chiar si asa, gestul sau a dat de banuit, astfel ca, dupa cateva luni, bucatareasa Iuliana lua un tren catre Cluj, unde domnul Szabo avea un var, de asemenea proprietar de restaurant; e drept, unul mai mic, chiar daca in centru, langa Biserica Minoritilor. Mai multe de atat nu stim, pentru ca istoria are si umbrele ei, iar o astfel de umbra a fost copilăria lui Pavel.

Primele semne clare ale trecerii lui prin lume sunt cateva randuri dintr-un dosar de cadre de mai tarziu, din care reiese ca Pavel a terminat la Cluj, in 1933, cele patru clase elementare la Scoala primara de stat nr. 7, iar apoi a fost inscris la Gimnaziul de baieti "Dr.C. Angelescu". Ramane corijent in vara la mai multe materii, ceea ce o determina pe Iuliana, mama unui copil din flori, bucatareasa, necasatorita, a carei privire era mai putin vie, dar la fel de verde, sa-si trimita fiul, la sfatul profesorilor, "la o scoala de meserii". Astfel, in 29 mai 1935, Pavel ajunge la o scoala de calfe si ucenici din Sibiu, fiind in acelasi timp angajat ca ucenic lacatus la Fabrica Rieger (devenita, dupa nationalizare, Uzinele Independenta). La Sibiu, departe de mama sa, care il dominase pana atunci, tanarul Pavel se simte mai in largul lui. "Ca ucenic, s-a inscris la Clubul Sportiv Muncitoresc din Sibiu, unde a facut parte dintr-o echipa sportiva".

Am rasfoit dosarul sau de cadre privindu-i intruna fotografia de unde, prin aceeasi fereastră a istoriei, un tanar pare mai degraba stanjenit, desi isi poarta sapca aceea cadrilata cumva data spre o ureche. Tot acolo si atunci, dupa cum se spune in acest dosar, a cunoscut cativa "tineri care aveau legatura cu miscarea muncitoreasca si de la ei a primit unele notiuni despre lupta clasei muncitoare". Intre timp, la Cluj, Iuliana, singura, ajunsa cumva la marginea lumii, nu mai avea repere; caci si fiul ei era departe de ea. A cunoscut, singura, obosita si trista, toate fazele care duc la disperare; dar buchetelul de viorele si ochii ei verzi s-au transformat in acel tip de revolta a omului care nu are nimic de pierdut. Asa ca, dupa cum se consemneaza in documentele pe care le-am citit, "in acea perioada, mama lui a inceput sa aiba legaturi cu partidul". Cu partidul comunist, bineinteles. La bucataria micului restaurant dintr-o curte interioara, nu departe de Biserica Minoritilor, unde mai si servea, veneau deseori cativa barbati, dintre care unul, desi in varsta, avea ochii la fel de verzi ca ai ei. Isi spunea Maximilian. Astfel, purtat de aceeasi putere a mamei, dupa cum se spune in dosarele cadrelor partidului, "tovarasul Aranici s-a apropiat de miscarea muncitoreasca si mai mult", dupa cum se arata intr-o "nota de studiu" intocmita in martie 1966, nota ce are la baza dosarul de partid nr. 537 de la Sectia Politica a Ministerului Afacerilor Interne. Acest dosar nu l-am putut vedea nici pana astazi, caci e socotit secret, cum secrete pentru vecie raman cele mai multe ceasuri ale vietii lui Pavel Aranici. Dar un singur lucru este cert. Si anume ca, in cercul noilor sai prieteni "de stanga" de la Sibiu, o cunoaste si pe viitoarea sa sotie, Elisabeta Gall.

Cufundata intr-un fotoliu adanc, intr-o casa din spatele Cinematografului Patria din Brasov, batrana Elisabeta povesteste cu o voce moale, in vreme ce doua pisici i se strecoara netulburate printre picioarele slabite de varsta. "Mergeam cu manifeste bagate in reviste de moda. Cine ma oprea pe strada pentru o revista de moda?! Ne dadeam seama cand eram urmariti. Stiam noi cine erau urmaritorii de la politie. Si ne feream. Manifestele le duceam unde trebuia, ca sa le lipeasca". Munca de curier a ilegalistilor comunisti nu era lipsita de riscuri. In anul 1938, dupa cum releva o nota din dosarul lui de cadre, tanarul Pavel Aranici a fost primit in Uniunea Tineretului Comunist. A luat parte la imprastieri de manifeste comuniste, iar dupa un timp i s-a incredintat functia de responsabil financiar al Comitetului Judetean UTC Sibiu. Atat Aranici, cat si prietena sa Elisabeta Gall, utilizata

drept destinatar al fondurilor trimise miscarii comuniste de tineret din oras, au fost arestati in cursul unei anchete politienesti din 1939: "Eu am cazut prima. Noi ne ocupam cu ziarele tineretului atunci. Trebuiau sa-mi trimita bani de la Cluj, dar mi i-au trimis pe alta adresa, nu stiu cum au descoperit, si am fost arestata. Au venit la fabrica si m-au scos de acolo. Ne-au perchezitionat acasa si pe urma ne-au interogat la politie. Dar eu am negat totul si nu au avut ce sa ne faca. Nu m-au batut, dar m-au amenintat ca, daca nu spun adevarul, il bat pe logodnicul meu. El a mai incasat vreo doua, asa, dar de mine nu s-au atins", povesteste in zilele noastre batrana doamna Aranici, fosta Gall. Pavel Aranici, tanarul ilegalist de odinioara, avea sa foloseasca aceasta corectie, care i-a lasat urme, daca nu pe trup, in fire; pentru ca, ulterior, in calitate de comandant al Serviciului Bande din Securitate, avea sa utilizeze frecvent (si eficient) terorizarea si agresarea rudelor fugarilor din munti sau a celor banuiti ca ii sprijina.

Pentru Elisabeta Gall, tocmai acei ani ai razboiului si "ilegalitatii" au fost cei mai frumoși dintre anii pe care avea sa ii petreaca alaturi de Pavel Aranici, pana la moartea acestuia in 1995. Traia o aventura, o aventura istorica. Mai intai, bucatareasa Iuliana intrase in ea, iar fiul sau, ascultand-o, o insotise. La brat cu Elisabeta, prima si ultima lui iubita, viitoarea sotie, care incepuse prin a-i admira fiului bucataresei bicepsii intariti la sala de sport, pentru a incheia aceasta calatorie in fotoliul adanc al singuratatii.

"Nu stiu ce sa va spun. Am avut o viata foarte trista. Am suferit foarte mult. Cea mai frumoasa perioada a fost din '37 pana in '42, cand a plecat in armata. Eram tineri, ne distram. Atunci am fost cea mai fericita."

"Dupa ce a venit din armata, m-am maritat. A inceput calvarul cu soacra-mea, bucatareasa, care nu m-a putut inghiti si numai calvar am avut toata viata, pana a murit", isi amintea in mai 2001 vaduva fostului colonel de securitate Pavel Aranici, intrerupandu-se din confesiuni doar pentru a intreba, cu vocea ei subtiata si cu un puternic accent, daca "domnul nu doreste" o dulceata sau macar tort de biscuiti. Apoi a revenit, aproape obsesiv, la acel moment in care au fost arestati amandoi de catre Siguranta.

Cred ca acela a fost un liant special, care a unit doi oameni altfel diferiti, moment consemnat sec in fisa de cadre a colonelului Aranici: "In anul 1939, fiind cunoscut ca facea parte dintr-un cerc de elemente de stanga, a fost arestat impreuna cu alti utecisti. La cercetari n-a recunoscut nimic din ceea ce priveste activitatea sa politica si dupa cateva ore a fost lasat liber, impreuna cu ceilalti tineri. Dupa un scurt timp, i-a fost incredintata sarcina de secretar al Comitetului Judetean UTC Sibiu, sarcina pe care a avut-o pana cand a plecat militar."

Lucrurile s-au complicat pentru cei doi tineri in 1941, cand mama lui Aranici, Iuliana, decide sa paraseasca Clujul (intrat intre timp sub ocupatia maghiara) si sa se mute la Sibiu, alaturi de fiu, care sfarsise scoala de meserii, cu calificarea de lacatus, si se pregatea de angajare. Conflictul intre nora si soacra apare inca inaintea casatoriei, Iuliana urmandu-si si dominandu-si fiul inclusiv pe linie de partid: "Ea a intrat in partid din cauza lui", isi

aminteste batrana Elisabeta. Prin decizia de a-si pune casa la dispozitia comunistilor pentru intalniri conspirative, bucatareasa intra in contact cu lideri comunisti, care ii inlesnesc fiului ei inclusiv "munca de partid" in ilegalitate. "O asculta pe maica-sa si nu pe mine. Eu nu am avut dreptate niciodata in casa la mine, cat a trait soacra-mea.

Asa ca n-am avut o viata frumoasa", rememoreaza batrana, alungand dintr-o data plina de iritare pisicile care i se tot incurca printre picioare.

Instrainarea si-a aratat repede primele roade. Desi Pavel era "foarte sociabil, nu era firea mea, eu eram mai retrasa; intelegea pe toata lumea, ajuta pe cine putea, era linistit, nu se enerva", cata vreme

s-a aflat in armata, pe front, nu i-a scris Elisabetei nici macar o scrisoare. Sau, dupa cum banuieste si astazi doamna Elisabeta, i le fura soacra, bucatareasa. Caci "in 1945 a venit acasa in permisie doua saptamani. Atunci ne-am casatorit si pe urma s-a dus inapoi. Dupa vreo trei luni s-a eliberat".

De pe front, Pavel Aranici, desi a luptat in razboiul antisovietic, are referinte bune la dosarul de partid: "In octombrie 1942 a fost incorporat pentru satisfacerea stagiului militar la regimentul 5 artilerie antiaeriana din orasul Sibiu, iar dupa trei luni a fost trimis pe frontul antisovietic. Din declaratiile tovarasilor Rat Florea si Tudoran Nicolae, rezulta ca in perioada militariei tov. Aranici Pavel a avut o comportare buna fata de ostasii din unitatea din care facea parte, purtand uneori discutii cu unii militari, in fata carora demasca propaganda mincinoasa fascista, aratandu-le acestora ca razboiul dus impotriva URSS este un razboi de jaf si cotropire. De asemenea, se arata ca si fata de populatia civila a avut o comportare buna. In anul 1943, fiind intr-un concediu la Sibiu, a luat legatura cu tov. Victor Vezendeanu, care l-a sfatuit sa nu mai plece pe front. Au stabilit o intalnire pentru ca sa primeasca instructiuni in vederea ilegalizarii sale. A primit un nou ordin de chemare si a cautat sa se intalneasca cu Victor Vezendeanu, insa acesta n-a venit la data fixata, apoi a asteptat cinci zile si, fiindu-i teama ca va fi dat dezertor,

s-a prezentat la unitate, care se afla pe pozitie in orasul Pascani, unde a stat pana la venirea trupelor sovietice, dupa care data unitatea s-a mutat la Caransebes, de unde tov. Aranici Pavel a fost lasat la vatra cu gradul de sergent. In iulie 1945 a fost primit in PCR".

Intre timp, mama lui avansase si ea, gratie "muncii" duse in ilegalitate, de la slujba intr-un restaurant la cea de responsabila a Gospodariei de Partid din Sibiu. S-a dedicat in continuare supravegherii vietii si carierei fiului, spre disperarea de o viata a nurorii sale, care defineste inraurirea pe care Iuliana Aranici a avut-o toata viata asupra fiului ei in termeni fara echivoc; intrebata daca nu ar fi preferat ca sotul ei sa nu fi intrat in Securitate si sa fi avut o viata simpla si poate mai plina de bucurii, vaduva colonelului Aranici a ramas un pic pe ganduri si apoi a spus: "Problema nu a fost unde a lucrat, sau asa... La noi problema a fost soacra-mea, bucatareasa...".

In termeni psihologici, obsesia lui Aranici pentru mama, faptul ca nu i-a iesit vreodata de sub tutela, este numita "groaza de abandon". Copil din flori, pentru Pavel, in numele iubirii, mama a devenit un "coordonator", iar fiul - propriul ei proiect. El era rodul unor visuri si planuri niciodata implinite. Astfel, resentimentele mamei mai intai fata de cel care

a parasit-o si apoi fata de cei care au umilit-o ca slujnica si bucatareasa au devenit notele dominante ale ascendentului cultivat asupra fiului, ca si resentimentele transformate in "ura de clasa". Ura care a stat la baza ascensiunii lui Pavel Aranici pe linie de partid si mai apoi la Securitate. Nu intamplator, din momentul in care el ocupa prima functie importanta, parasindu-si definitiv meseria de lacatus la Fabrica Rieger, Iuliana Aranici renunta si ea sa mai lucreze la Gospodaria de Partid, traind pana la moarte nu atat din pensia de ilegalista comunista, cat din banii, functiile si gradele la Securitate ale fiului ei.

Capul Serviciului Bande

Pavel Aranici, fiul bucataresei Iuliana, un fel de ilegalista - pentru ca a oferit mancare gratis unor tovarasi in vremea razboiului intr-un mic restaurant de langa Biserica Minoritilor din Cluj, iar apoi, mutata la Sibiu, si-a pus la dispozitie locuinta de langa Podul Mincinosilor pentru "intalniri conspirative" ale comunistilor -, s-a intors de pe front fericit. Mai intai pentru ca scapase cu viata, apoi pentru ca era mai putin nedumerit decat camarazii sai in legatura cu ceea ce vedea in jur. El insusi fusese un mic "ilegalist", carand de la o adresa la alta pachetele al caror continut nu-l stia, citise manifestul lui Marx si ii fusesera prelucrate intr-o pivnita, de cateva ori, directivele Partidului. Chiar daca luptase pe Frontul de Est, nu a facut-o, dupa cum ne asigura in dosarul sau de cadre cativa fosti colegi combatanti, cu tragere de inima; pe deasupra, "s-a comportat civilizatat cu populatia sovietica". Ei bine, aceasta secventa "de front" din viata sa scapa oricarui control al istoriei, care aici se strecoara pe partea nevazuta a Lunii. Sau a lumii.

Pavel, fiul bucataresei, primeste imediat, mai ales in urma insistentelor mamei, sarcini pe linie de partid, fiind "promovat in activ, lucrând ca activist la diferite organe judetene si raionale". Peste ani, mai bine zis in zilele noastre, sotia sa Elisabeta isi aminteste, subtiata de batranete si sufocata parca de un fotoliu prea mare pentru trupul ei mic, ca sotul, pe care il asteptase apasata de prezenta tulpure si posesiva a soacrei bucatarese, a fost mai intai trimis ca activist instructor pe linie de propaganda la Cisnădie, unde se pare ca a obtinut rezultate bune - pentru ca acestea (probabil la ele adaugandu-se relatiile mamei cu fostii ilegalisti) l-au recomandat pentru ocuparea unui post mai important. Asa cum o releva datele cu privire la vechimea sa in munca - date consemnate intr-o foaie ingalbenita, intitulata "Fisa de pensie 285 din 12 aprilie 1980", pe care am gasit-o in dosarul de cadre al lui Pavel Aranici de la Intreprinderea de Cabluri si Radiatoare din Brasov, de unde s-a pensionat -, el a fost scos din productie in 14 iunie 1946, pentru a deveni "lucratore cu munca politica" la "judeteană" de partid Sibiu. De aici, gratie bunelor rezultate, din 1 septembrie 1947 ocupa functia de secretar de partid la Tarnaveni. La 1 septembrie 1949, este chemat in activul Comitetului Central al PCR, unde lucreaza la Sectia Organizatorica. Aceasta functionase in subordinea lui Pantiusa Bodnarenko, alias Pintilie Gheorghe, devenit din 1948 directorul general al Securitatii Poporului, si se ocupa de verificarea activistilor de partid.

Practic, Sectia Organizatorica a fost un serviciu intern de supraveghere a obedientei cadrelor de partid fata de Moscova, stiut fiind ca Pintilie Gheorghe era agent al Moscovei, in sarcina caruia cadea cautionarea si supravegherea activitatii liderilor comunisti din Romania. Nu intamplator, multi dintre activistii din subordinea sa au ocupat ulterior functii de conducere in nou-infiintata Securitate. Fiul bucataresei a fost unul dintre ei.

"Chemarea" lui Pavel Aranici la Bucuresti pentru a ocupa o functie atat de importanta, la varsta de 34 de ani, nu poate fi justificata prin pregatirea "profesionala" (avea doar trei clase de scoala de ucenici peste cele obligatorii ale gimnaziului) si nici de activitatea sa in miscarea comunista din ilegalitate, cu o mult mai mica anvergura decat a altor personaje propulsate in elita regimului. Conform spuselor Elisabetei Gall, doamna cufundata din ce in ce mai adanc in fotoliul cald si mare al amintirii, in acei ani "facuse teren", ca instructor de partid al Sectiei Organizatorice a Comitetului Central. Eu cred ca a intervenit din nou mama sa, ilegalista Iuliana. Asa s-a facut ca au primit o locuinta spatioasa pe strada Pictor Negulici, de unde Pavel s-a mutat cu sotia si cu tot cu tovarasa bucatareasa pe Dorobanti, intr-o casa si mai impozanta, care reflecta noua lui pozitie in societate. Pavel Aranici a ajuns apoi, in 1952, prin transfer, de la Comitetul Central al Partidului la Directia Generala a Securitatii Poporului, in inalta functie de director al unui serviciu proaspat infiintat in cadrul Directiei a III-a de Informatii si Contrasabotaj; un serviciu care avea ca atributii "actiuni informative si armate menite sa duca la lichidarea banditilor", adica a grupurilor de rezistenta anticomunista din muntii Romaniei. In fruntea acestui serviciu, Pavel, fiul bucataresei, a creat "comandouri specializate in combaterea luptatorilor din munti, din care faceau parte strategi, tacticieni, psihologi si practicieni ai ofensivei concrete".

In fruntea acestor grupe de lucru cu atributii foarte clar definite prin chiar titulatura de "Serviciul Bande" - din care faceau parte, pe langa ofiteri de securitate, comandanti ai dispozitivelor din teritoriu ale Securitatii si compartimente specializate din Militie - ajunge deci el, Pavel Aranici, fiul bucataresei, care primeste, odata cu functia, gradul de locotenent-colonel si un salariu realmente substantial: 55.000 de lei pe luna net, ceea ce reprezenta circa 12 salarii medii pe economie la acel timp. Banilor li se adauga alimente gratuite lunar, in cuantum de 800 de lei, lemne gratuite in valoare de 3.000 de lei pentru lunile de iarna, ca si cazarmament gratuit (inclusiv ciorapi, chiloti, izmene, batiste si prosoape, ca sa nu mai vorbim de uniforme, cizme, portharturi, mantale si alte asemenea). Iesise din mizeria ilegalitatii si intrase in clondirul de clestar al puterii. Cu izmene curate si noi si cu camasa apretata zilnic de sotie, sub privirea apasatoare a soacrei.

Dulceturi si represiune

La 1 martie 1950, in dimineata unui soare cu dinti, se intampla in Bucuresti doua lucruri aparent fara nici o legatura. Primul are loc in camera generoasa a secretariatului Serviciului de Cadre al CC-ului, condus de tovarasul Dumitru Coliu, unul dintre membrii Biroului Politic.

Aici, doua tovarase converseaza linistit si beau - la o masuta cu intarsii de fildes, proaspat transferata prin Gospodaria de Partid de la fosta casa Marghiloman - un ceai de sovarv. "Care, se stie, face foarte bine la bila si e contra durerilor de cap", tocmai spune intr-un ciudat idiom maghiaro-roman una dintre ele. O femeie cu par castaniu-roscat, ochi patrunzatori si forme voluntare, tasnind dintr-o scumpa rochie de lana in carouri "stil scotian", asortata la culoarea parului. Cea de-a doua are aerul ceva mai speriat al noului venit intr-un mediu pe care abia il cunoaste si nu e la fel de eleganta in camasa ei alba, apretata, stil tunica, pe care o dantela aplicata in semicerc ii marcheaza mai degraba intr-un mod nefericit sanii. Conversatia dintre Marta Draghici, sotia lui Alexandru Draghici, care avea sa devina temutul ministru al Internelor, si Elisabeta Aranici, proaspat numita secretara a tovarasului Coliu, avea sa puna bazele unei lungi prietenii.

Elisabeta si sotul ei Pavel erau proaspat sositi in Bucuresti, unde primisera primele lor "munci de raspundere" in marele "aparat" al Sectiei Organizatorice, al carei membru in Biroul de Conducere era pe atunci tovarasul Draghici. Am marea banuiala ca intre ascensiunea sotilor Aranici in aceste munci de raspundere si Iuliana, mama lui Pavel, fosta bucatareasa de restaurant care ajutase cu masa, casa si vinars mai multi tovarasi de-a lungul timpului, fiind un fel de gospodarie de partid in ilegalitate, exista o stransa legatura. Caci si tovarasa Marta cunostea, ca tot ardeleanul, renumita tocana cu pirosti si boia a Iulianei, fie ca o mancuse la restaurantul Huszar din Piata Sfantul Ladislau a Oradiei natale, fie la Cluj sau Sibiu, unde pe ea o purtasera sarcinile de partid, iar pe bucatareasa soarta.

Dar sa ne intoarcem la dialogul dintre cele doua femei care, in mod ciudat, nu abordeaza deloc problema dulceturilor sau a retetelor culinare, ci pe aceea a situatiei grave ivite in regiunea Timis, unde un grup de tovarasi au fost demascati drept titoisti. Apoi discutia lancezeste. Intr-un ultim acces de generozitate fata de nou-venita, dar si pentru a da semnalul de plecare, Marta Draghici se ridica brusc de pe scaun, netezandu-si cu gesturi ferme frumoasa rochie cu model scotian, si o invita in idiomul ei specific maghiaro-roman pe Elisabeta, inca timida, sa se serveasca dintr-o cutiuta de lemn plina cu rahat fin: "Ia si pentru Pavel, stiu ca-i place. Ia mai mult, draga, du-i si Iulianei". Si se indreapta spre fereastra, aruncand o privire spre soarele care, desi se ridicase bine pe cer, refuza sa dea vreun semn de caldura.

La aceeasi ora, in aceeasi zi de 1 martie a anului 1950, avea loc in impozantul si temutul sediu al Ministerului Afacerilor Interne o consfatuire a cadrelor din conducerea Directiei Generale si a Directiilor Regionale ale Securitatii Poporului. De la finele anului 1949, Securitatea era in fierbere. Nu cu multa vreme in urma, "banditii", adica partizanii din munti, indraznisera sa atace la Teregova, in Muntii Banatului, un important post de militie. Mai mult decat economia acestor acte de curaj, in cele din urma sinucigasa in raport cu siguranta regimului aparat inca de tancurile rusesti, ceea ce conta era efectul lor in lumea satelor, deja supusa presiunii primelor actiuni de "colectivizare", adica de aducere a ei la numitorul comun al saraciei. Aici, aura legendara a partizanilor crestea,

odata cu sprijinul efectiv pe care acestia il gaseau la oamenii care nu se lasau deloc convinsi ca Romania este chiar a poporului.

Dar sa ascultam ce spune, cu vocea sa guturala si cu un puternic accent rusesc, generalul Pintilie Gheorghe, fost Pantelei Bodnarenko, in timp ce fumeaza neincetat favoritele sale tigari Plugar, din care tocmai a cerut ca Directia Generala a Securitatii Poporului sa fie aprovizionata cu un intreg vagon. Sau mai degraba sa citam din stenograma intalnirii, caci vocea lui ratacesta demult prin pamant. "Am avut si vara trecuta un aspect general, de o incrancenare a luptei, si in conditiile acestea putem sa ne asteptam din nou la o incrancenare a acestei lupte, la o ascutire a acestei situatii. Trebuie in mod constient sa stim sa vedem ce avem in fata, ca sa fim pregatiti pentru a intampina aceste situatii si a le intampina nu ca pompierii, asa cum am ajuns sa fim in vara trecuta, ci a le intampina ca organe de Securitate ale Poporului. De ce am tinut sa va arat aceste aspecte? Pentru ca m-am gandit ca timpul afara se incalzeste, ca padurile vor inverzi, va deveni mai usor pentru banditi".

Asa s-a si intamplat. In curand, s-a vazut din nou neputinta securistilor lui Pintilie Gheorghe in a controla focul revoltelor sau a-i prinde pe partizani. La cateva luni dupa numirea lui Alexandru Draghici in fruntea Ministerului Afacerilor Interne, in mod paradoxal, soarele cu dinti al acelei dimineti de martie a anului 1950 avea sa-i fie de bun augur lui Pavel Aranici. Pe 1 octombrie 1952, proaspatul ministru semna decizia de numire a fiului bucataresei Iuliana in fruntea tuturor actiunilor impotriva "bandelor" si a "banditilor". Poate ca nu doar soarele de atunci; poate ca si crema de zahar ars preparata de fosta bucatareasa si intoarsa ca raspuns la bunatatea de rahat pe care familia Aranici o primise de la tovarasa Marta.

"Parinte, iadul nu-i acolo unde spui"

Sudoarea se scurge de pe fata pe gat - in urcusuri prin paduri si desisuri, presarate cu spaima ca "banditii" se afla dincolo, te vad prin catarea pustii. "Ei nu cunosc mila si iertare", le spunea deseori locotenent-colonelul Pavel Aranici subalternilor sai din Serviciul "Bande" al Securitatii.

Acum incerca el insusi aceste cuvinte, desi ceea ce cautau atunci, in acea zi de martie a anului 1954, nu erau chiar niste banditi, ci o fata din Sercaita Fagarasului, despre care aflasera ca "traise" cu unul dintre partizani. Sudoarea - oricat de des e stearsa de pe fata, cu batistele largi, tivite cu dungi albastre si cu monograma lui, tesuta de mama si calcata cu apret de catre sotie - se inteteste. Rausoarele de pe gat se intalnesc cu cele de la subsuori, coboara in zona inghinala si de acolo pe picioare, de-a dreptul in bocancii cazoni, umezind sosetele groase de bumbac. Asa arata "munca la Securitate" a lui Pavel Aranici, "fiul lui Natural si Iuliana, din Satu Mare", de profesie bucatareasa. Frica isi gasea insa compensatii. Mai intai, puterea asupra celorlalti, putere care insemna sa poti dispune de viata si de moartea lor.

Tanarul (aproape) colonel are o minte organizata, pusa cu totul si fara de crutare in slujba "luptei de clasa". Stie ca muntele nu este cald pentru nimeni, stie ca vantul, ploaia, ninsoarea ii lovesc pe toti la fel. Stie ca foamea nu are culoare politica si nici idealuri. Asa ca, intre primele masuri pe care le ia, este si aceea ca, dupa ce face un inventar al tuturor "bandelor" si "banditilor" care traiesc pe teritoriul Romaniei, sa "blocheze resursele". Adica, altfel spus, toate rudele, vecinii, prietenii, cunostintele celor fugiti in munti sunt ridicate la miez de noapte din casele lor, fara alegere. Orice informatie, smulsa, sub amenintarea cu deportarea la Canal, dupa batai crancene, urmate fara mila de devastarea gospodariei, se aduna, fiseaza si "exploateaza" din punct de vedere "operativ". Aranici a organizat posturi de panda la locurile in care cei din munti coborau spre a primi hrana si unde deseori s-a intamplat ca ei sa cada prada ambuscadelor Securitatii. Astfel ca omul s-a vazut, curand, laudat pentru metodele sale. A fost evidentiat, dar a avut si esecuri. Astfel, intr-un raport al corpului de inspectii din Securitate, era criticata o actiune pe care o desfasurase pe dealurile de la vest de Cluj, "in care a fost angajat un colectiv de peste 3.000 de oameni, pe o zona cu perimetrul de peste 130 km, si care a esuat din cauza aplicarii mecanice a planului intocmit de sus. Actiunea desfasurata in Regiunea Cluj a dovedit o data mai mult existenta deficientelor in pregatirea specifica si militara a ostasilor. De subliniat ca in intreaga actiune nu s-a pastrat nici un fel de conspirativitate, comenzile dandu-se cu glas tare, in asa fel incat banditii puteau sa auda de la distante mari apropierea trupelor si deci sa-si ia masuri de precautie. Tot in aceasta actiune, o mare parte a ostasilor n-au pastrat disciplina focului, nu au stiut sa remedieze incidentele de tragere, nu au stiut sa foloseasca focul la distanta mica, fapt pentru care au existat accidente (ranirea a 4 ostasi, prin imprudenta). In general, operatiunea s-a desfasurat foarte defectuos, asa incat, desi in cursul celor 28 de zile de actiune s-a luat contactul cu banditii de 26 de ori, nu s-a reusit sa se prinda decat cu multa greutate doi banditi, si acestia infirmi (unul schiop si unul orb)". Fireste, acest raport intocmit de Serviciul Inspectii din conducerea superioara a Securitatii arata numeroasele dificultati pe care le-a intampinat in "munca" sa colonelul Pavel Aranici. Mai importante decat cele din teren, marile sale probleme au fost pricinuite de dificultatea de a se orienta, ca "nou-venit", intr-o institutie in care colaborarea era subminata deseori de suspiciune, iar sefii nu ezitau sa-si besteleasca, la cel mai mic pretext, subalternii. Dar Aranici a iesi din impasuri. Putea fi acuzat de orice, nu de "impaciuitorism" sau "delasare". A propus masuri si mai dure impotriva rudelor celor fugiti. A reusit sa-si convinga superiorii sa foloseasca in cautarile sale caini dobermann, special dresati spre a ataca oameni. A pus la cale si conspirarea unor agenti ai Securitatii in calugari la Manastirea Sambata din Muntii Fagaras, unde in acea zi de martie a anului 1954 urca prin paduri, insotit de latratul furios al cainilor, in mijlocul soldatilor din trupele Securitatii, spre a prinde o fata.

In mod paradoxal, sotia sa Elisabeta si-l reaminteste pe Pavel drept un om bun si bland, o fire mai degraba introvertita, ascunsa - chiar si fata de ea. "N-a spus niciodata ca ala e al dracului sau nu stiu ce... Pleca pe teren cate o luna de zile. Cinci zile venea acasa, restul era pe teren, dar nici macar telefon nu mi-a dat, sa-mi spuna ca e bine sau sa ma intrebe ce fac,

ca eu ramasesem cu copiii. Obiceiul asta prost l-a avut... Niciodata n-a dat un telefon. Indiferent unde a fost, niciodata nu mi-a spus 'vezi ca vin mai tarziu'. Elisabeta ii intuia drumurile la intoarcerea acasa din mirosul aspru al fricii. Aceasta din urma este o inchipuire. Mi-a venit in minte cand, cu vocea lui egala si calda, seful fostilor partizani fagaraseni, Ion Gavrilă Ogoranu, povestea intr-o camera rece de hotel, undeva in nordul extrem al tarii, in care soarta a facut sa ne intalnim: "Daca Securitatea s-a intors din munti inca o data cu mainile goale, fara sa ne prinda, si-a revarsat intreaga ura prin masive arestari, de-a valma, fara nici o logica. Intai, s-au napustit asupra familiilor noastre, luand din fiecare ostatici. Ni s-a trimis vorba ca, daca nu ne astamparam, ii vor ucide. Unii au murit in inchisoare, ceilalti au venit din infern cu urme grele, nevindecabile." Mi-a spus apoi povestea fetei din Sercaita, care a fost in cele din urma prinsa, scoasa cu greu de oamenii lui Aranici, fiul bucataresei, din coltii cainilor. Dupa o vreme, fata a iesit din inchisoare, dar cu mintea ratacita. A revenit in sat. Iar cand preotul din biserică, la prima slujba la care ea s-a dus, a vorbit despre iad, fata a spus: "Parinte, iadul nu-i acolo unde spui dumneata, iadul ii acolo unde am fost eu".

Moartea nu are epoletii

Familia Aranici a avut si momente bune. De pilda, cand s-au nascut cei doi baieti, Vladimir (venit pe lume in 1950, pe cand tatal sau lucra la Comitetul Central) si Pavel, nascut in 1960, cand fostul director al Serviciului "Bande" a fost numit sef al Directiei Regionale a Securitatii din Brasov.

Nu se stiu circumstantele in care Aranici a ajuns comandant la Brasov. Oricum insa serviciul pe care il coordonase isi pierduse, practic, "obiectul muncii", prin disparitia grupurilor de rezistenta armata din muntii Romaniei. Intre timp, fusese avansat la gradul de colonel si primise doua distinctii ale statului socialist, pentru activitatea sa in cadrul Securitatii: Ordinul "Steaua R.P.R." clasa a II-a, prin Decretul 376 din 20 august 1955, si Ordinul "23 August" clasa a IV-a, prin Decretul 308 din 12 august 1959.

Dar, la Brasov, activitatea sa la Securitate nu stralucește. In 1960, de pilda, dintr-un total de 1.723 de arestati "pentru infractiuni considerate ca fiind indreptate impotriva securitatii statului" la nivelul intregii tari, Directia Regionala a Securitatii Brasov se putea lauda cu o contributie minora, avand in vedere populatia si ponderea judetului: doar 60 de persoane arestate, dintre care doar trei pentru infractiuni grave, de spionaj si tradare. Cu toate acestea, Pavel Aranici cunoaste o ultima avansare a sa in functie: la data de 20 ianuarie 1961, este numit secretar general al Ministerului Afacerilor Interne, revenind in anturajul lui Alexandru Draghici.

Aceasta noua propulsare in elita Internelor se datoreaza, fara indoiala, relatiei apropiate pe care Marta Draghici o avea cu Elisabeta, sotia lui Pavel. Doamna Aranici povesteste, cufundata intr-un fotoliu care ii micsoreaza parca si mai mult trupul si vocea: "Imi aduc aminte ca sotul meu a lucrat aici la Brasov la Securitate si ne-am dus sus la Poiana intr-o

duminica. Si a venit ministrul Draghici. A venit cu sotia. Eu lucrasem cu doamna Draghici la Comitetul Central, sectia Externe, si ea era sefa mea. A venit la Poiana, eu eram cu un copil mic in brate si am stat de vorba acolo. La un moment dat, ma intreaba daca nu vreau sa ma mut din nou la Bucuresti, adica sa-l duca pe barbatul meu acolo, la Interne. Ba da, de ce nu!?. Astfel, Elisabeta si Pavel Aranici s-au mutat din nou la Bucuresti.

Dar noua calitate de demnitar in elita Internelor nu a durat mult pentru fostul sef al Serviciului "Bande". In vara anului 1963, ministrul de interne Alexandru Draghici intrerupe, fara drept de apel, cariera colonelului Aranici in Securitate. Practic, la 11 iunie 1963, ministrul de interne il demite pur si simplu din functie si ia decizia sa il scoata din minister. Si astazi, Elisabeta Gall se framanta, incercand sa descopere motivele acestei bruste caderi. Pretextul a fost, se pare, o camasa galbena, cu maneca scurta, pe care Aranici o imbracase si care starnise iritarea ministrului. Pavel, cum isi aminteste sotia sa, nu a mai purtat apoi niciodata camasa buclucasa. Chiar in momentul in care Pavel Aranici era chemat in biroul ministrului si luat la rost pentru tinuta, discutia incheindu-se brutal prin concedierea sa, doi ofiteri de Securitate ii "aranjau" locuinta cu microfoane: "Au venit doua persoane, au spus ca sunt de la telefoane, de la televiziune. Au cerut carnetul acela de televizor sa vada daca am achitat sau n-am achitat. M-am dus, am luat carnetul, l-am dat. Au luat carnetul, s-au uitat, aveam papagali multi si m-au intrebat despre papagali. N-au facut nici un comentariu. Nu mi-au zis nimic. Mi-au zis 'E in regula, doamna, multumim' si au plecat. Poate or fi venit sa-mi puna vreun ascultator cand m-au trimis dupa carnet. M-am gandit si eu, mai ales ca, pe urma, vine sotul meu si spune 'Uite ce s-a intamplat, m-au dat afara'. De ce? Nu stiu. Prima data a zis ca au fost retrogradati mai multi salariati si printre ei a fost si el, ca s-a luat de el ca de ce poarta camasa galbena..."

Reactia lui Pavel a fost amplificata de prezenta in casa a celor doi asa-zisi functionari de la "telefoane". Marturisirile i-au fost facute sotiei printre hohote de plans, asa cum Elisabeta nu-l mai vazuse niciodata. In acel moment, Aranici incepea sa simta cum sortii il parasesc. Singurul gest a fost nu de impotrivire, ci de resemnare si ditamai colonelul de Securitate, fost secretar general al MAI, a inceput sa planga mult timp, in hohote, in fata sotiei si intre zidurile casei: "Stiu ca a plans, groaznic cum a plans, groaznic...", se cutremura si astazi Elisabeta. Adevarul, daca ea l-a stiut vreodata, s-a ferit sa ni-l marturiseasca. Asa cum se afirma intr-o marturie a unui fost inalt functionar al Securitatii, generalul Gal, Aranici a fost brusc inlaturat in urma unui denunt: intretinea de mai multa vreme relatii "neprincipiale" cu o studenta. Unele acte s-au petrecut chiar in biroul sau, despre care nu avea habar ca era supravegheat, asa cum el ii supraveghea pe altii. Nu era prima data cand un om care trebuia sa stie totul cadea in capcana propriei indatoriri.

Dar lacrimile nu mai puteau schimba destinul fostului ofiter al Securitatii. De la Ministerul de Interne, verdictul a fost clar: "Trebuia sa plecăm ori la Brasov, ori la Sibiu, ori la Oradea. Aveam aceste trei variante. Si atunci, eu aveam foarte multi prieteni aici si am zis sa mergem la Brasov, avem cu cine sa discutăm. Mi-a parut pe urma foarte rau. Stiti de ce? Am venit aici dupa ce sotul meu a fost retrogradat si nici dracu' nu s-a mai uitat la noi, nimeni. Nici buna-ziua, nimic. Atunci cand te vedeau, intorceau spatele... Nimeni, nimeni

nu s-a mai uitat la noi", isi aminteste printre lacrimi Elisabeta, vaduva lui Pavel Aranici. Primii care au tradat vechile prietenii au fost chiar fostii subalterni si apropiati ai colonelului, ofiterii de securitate Mihai, Chirita si Solomon, de la Directia Regionala MAI Brasov ("Cu astia era prieten foarte bun - mai ofteaza Elisabeta - dar au murit toti..."). Caci moartea nu are epoleti.

Ultimele trepte ale declinului

Indepartat din Securitate, colonelul Pavel Aranici nu a mai avut de ales si a acceptat ce i s-a oferit. Prin Ordinul nr. 3441/1963, semnat de Tuzu Constantin, ministrul metalurgiei si constructiilor de masini, Aranici a fost transferat la Brasov, in functia de director adjunct al Intreprinderii de Cabluri si Radiatoare, pierzandu-si invidiatul statut de ofiter MAI.

A fost nevoie de un ordin special al ministrului, intrucat prin aceasta numire se incalca legea - Pavel Aranici avea doar gimnaziul si trei clase de scoala de ucenici. Transferul la fabrica nu a fost tocmai intamplator, caci aici lucrau multi fosti detinuti, atat de drept comun, cat si politici. Nu este deloc imposibil ca Pavel Aranici, fiul bucataresei Iuliana, ajuns printr-un joc al sortii colonel in Securitate, sa fi decazut la umila postura de supraveghetor al fostilor detinuti politici, victimele sale din trecut, care in anii '70 incercau cu mare greutate sa-si construiasca viata, in vreme ce a lui se prabusea vazand cu ochii.

Au urmat deci saptesprezece ani in care, concomitent cu aparenta dezghetului "democratiei populare" din Romania, viata civilului Pavel Aranici ingheta, ca si lumea de odinioara, din vremea in care coordona lupta impotriva partizanilor anticomunisti. Nu mai era un privilegiat al regimului, iar dupa o vreme nu a mai ocupat nici macar functia de director adjunct la Cabluri si Radiatoare.

Dupa numai sase ani, in 1969, fara vreun motiv clar, este eliberat din functie si trecut la dispozitia fabricii, incepand cu 1 septembrie. A doua zi este propus si confirmat pe pozitia de sef de serviciu administrativ, post in care nu are parte de liniste, caci primeste o "mustrare scrisa" in iarna lui 1971, pe motivul unor lipsuri in gestiune in valoare de 8.691,65 lei (casase niste paturi si alte bunuri fara procesul verbal necesar).

Dupa ce fusese, practic, acuzat de furtul a patru paturi si a altor cateva nimicuri, cariera lui Aranici mai coboara inca o treapta: la inceputul anului 1973, este retrogradat sef de birou. Si cum tot ceea ce spulbera intreaga lui viata incepea sa capete parca o ciudata ritmicitate, o noua mustrare i se prezinta in octombrie 1973: "Va incunostintam ca am constatat o vadita inertie in activitatea dvs. privind paza si securitatea intreprinderii, precum si curatenia in incinta intreprinderii", consemna noua nota depusa la dosarul lui de cadre - tocmai el devenise un biet "dvs." intr-o mustrare privind neglijenta in apararea securitatii la... Fabrica de Cabluri si Radiatoare!

Oricum, dezastrul continua. La sfarsitul anului 1974, se vede nevoit sa paraseasca si aceasta functie, pentru cea mult mai potrivita, de fapt, "formatiei" sale securiste, de inspector principal la serviciul de cadre al fabricii. Momentul este ironic. Fostul colonel

Aranici trebuie sa fi fost cuprins de un nou val de dezamagire atunci cand partidul comunist l-a transformat, in fond, din secretar general al Ministerului Afacerilor Interne, intr-un fel de contopist cu atributii de informator.

Practic, Aranici isi puna astfel "valentele" securistice direct in serviciul partidului, dar la un nivel extrem de marunt in comparatie cu "debutul" sau in aparat, ca inspector al Sectiei Organizatorice a Comitetului Central al PMR. Dupa ce se specializase in crearea de retele de informatori ai Securitatii, devenise el insusi o simpla piesa in reseaua de informatori ai partidului. Insa doar pentru jumatate de an. In aprilie 1975, pierde orice legatura cu trecutul: serviciul de cadre renunta la experienta lui si este trimis in umila functie de sef de depozit al Fabricii de Cabluri si Radiatoare, pana in 1980, cand isi inaintea cererea de pensionare, pentru limita de varsta si realizarea vechimii in munca. Intre 1963 si 1980, Aranici a avut o scadere constanta a salariului, de la 2.550 de lei cat primea in 1963, la 1.790 de lei la sfarsit de "cariera". Obosit, colonelul Aranici isi accepta soarta de exilat al sistemului. Mama sa, bucatareasa Iuliana, moare la mijlocul anilor '80, cunoscand ipostaza deloc magulitoare in care ajunsese iubitul ei fiu si nu inainte de a-si acuza pentru ultima oara nora, pe Elisabeta, pentru situatia in care ajunsese fiul ei, Pavel.

Finalul vietii colonelului de securitate Pavel Aranici nu este inexplicabil. Din 1962 si pana in 1964, un sir de decrete de amnistiere a scos detinutii politic din inchisorile si lagarele de munca romanesti. Mai mult, Gheorghiu-Dej incepea sa adopte politica de "rotire a cadrelor", caci noul caracter al regimului, unul mai pronuntat national, impunea o schimbare a structurilor de la varf la baza. O buna parte dintre cei care manifestasera exces de zel la inceputurile democratiei populare au fost, in aceste imprejurari, schimbati din functii si transferati in diverse locuri din tara. Ceea ce a patit Pavel Aranici avea sa indure putin mai tarziu fostul sau sef, Alexandru Draghici, cel care il scosese din MAI din pricina unei biete camasi galbene purtate peste pantaloni si al legaturilor "neprincipiale" cu o studenta. Draghici a ajuns, dupa o plenara a partidului din aprilie 1968, din sef al Securitatii, ministru de interne si activist de prima marime, sef de ferma agricola langa Bucuresti. Asemenea personaje si altele ca ele au acceptat, fara revolta, alta decat interioara, logica unui regim care, dupa ce le cultivase si valorificase toate sinistrele calitati, se scutura de ei fara cea mai mica remuscare. Intelegeau: la vremea lor, si ei procedasera dupa aceeasi logica.

In limba maghiara, "aranics" inseamna "aur". Traind o viata poate lipsita de altfel de dragoste decat cea pe care a aratat-o, obsesiv, mamei sale, bucatareasa, Pavel Aranici, "omul de aur" pentru Securitate in "lupta impotriva bandelor", moare in 1995 singur, fara nici un prieten alaturi, lasand pe aceasta lume lanturi intregi de crime si abuzuri greu de socotit, pe care le-a inspirat si la care, foarte probabil, a participat direct. Sotia lui spune ca inmormantarea a fost "restransa". Nu a venit aproape nimeni, exceptie facand trei-patru membri ai Partidului Socialist al Muncii din Brasov, partid in care Pavel Aranici s-a inscris dupa Revolutie. Fiul bucataresei s-a intors in tarana alaturi de mama, lasand in urma doar o unda de mirare in mintea vadovei sale, Elisabeta: "Sa stiti ca nu era sever deloc, absolut deloc. Eu ma si mir cum a stat atata in Securitate...".